Parlamentul European
2024-2029

TEXTE ADOPTATE

P10_TA(2025)0130

Rapoartele Comisiei privind Muntenegru din 2023 și 2024

Rezoluția Parlamentului European din 18 iunie 2025 referitoare la rapoartele Comisiei privind Muntenegru pe 2023 și 2024 (2025/2020(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Acordul de stabilizare și de asociere între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Muntenegru, pe de altă parte[1], care a intrat în vigoare la 1 mai 2010,

– având în vedere cererea de aderare la Uniunea Europeană depusă de Muntenegru la 15 decembrie 2008,

– având în vedere avizul Comisiei din 9 noiembrie 2010 privind cererea Muntenegrului de aderare la Uniunea Europeană (COM(2010)0670), decizia Consiliului European din 16-17 decembrie 2010 de a acorda Muntenegrului statutul de țară candidată și decizia Consiliului European din 29 iunie 2012 de a începe negocierile de aderare la UE cu Muntenegru,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1529 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 septembrie 2021 de instituire a Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA III)[2],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1449 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 mai 2024 privind instituirea Mecanismului de reformă și creștere pentru Balcanii de Vest[3],

---

1 JO L 108, 29.4.2010, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/224/oj.
2 JO L 330, 20.9.2021, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 JO L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– având în vedere concluziile Președinției în urma reuniunii Consiliului European de la Salonic din 19-20 iunie 2003,

– având în vedere declarația din cadrul summitului UE-Balcanii de Vest organizat la Sofia la 17 mai 2018 și „Agenda priorităților de la Sofia” anexată la aceasta,

– având în vedere declarațiile pronunțate la reuniunile la nivel înalt UE-Balcanii de Vest din 13 decembrie 2023 și 18 decembrie 2024, ambele ținute la Bruxelles,

– având în vedere Procesul de la Berlin, lansat la 28 august 2014,

– având în vedere comunicarea Comisiei din 6 octombrie 2020 intitulată „Un plan economic și de investiții pentru Balcanii de Vest” (COM(2020)0641),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 8 noiembrie 2023 intitulată „Comunicarea din 2023 privind politica de extindere a UE” (COM(2023)0690), însoțită de documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Raportul pe 2023 privind Muntenegru” (SWD(2023)0694),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 8 noiembrie 2023 intitulată „Un nou plan de creștere pentru Balcanii de Vest” (COM(2023)0691),

– având în vedere Comunicarea Comisiei din 20 martie 2024 privind reformele și revizuirea politicilor înainte de extindere (COM(2024)0146),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 24 iulie 2024 intitulată „Raportul din 2024 privind statul de drept” (COM(2024)0800), însoțită de documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Raportul pe 2024 privind Muntenegru - situația statului de drept în Uniunea Europeană, Capitol consacrat situației statului de drept în Muntenegru” (SWD(2024)0829),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 30 octombrie 2024 intitulată „Comunicarea din 2024 privind politica de extindere a UE” (COM(2024)0690), însoțită de documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Raportul pe 2024 privind Muntenegru” (SWD(2024)0694),

– având în vedere evaluările programului de reformă economică al Muntenegrului făcute de Comisie în prezentarea generală și evaluările de țară din 31 mai 2023 și 13 iunie 2024 și concluziile comune ale dialogului economic și financiar dintre UE și Balcanii de Vest și Turcia, adoptate de Consiliu la 16 mai 2023, și concluziile comune ale dialogului economic și financiar dintre UE și partenerii

din Balcanii de Vest, Turcia, Georgia, Republica Moldova și Ucraina, adoptate de Consiliu la 14 mai 2024,

– având în vedere conferințele interguvernamentale de aderare UE-Muntenegru din 22 iunie 2021, 13 decembrie 2021, 29 ianuarie 2024, 26 iunie 2024 și 16 decembrie 2024,

– având în vedere cea de a 11-a reuniune a Consiliului de stabilizare și de asociere UE-Muntenegru, desfășurată la 14 iulie 2022,

– având în vedere declarația și recomandările adoptate în urma celei de-a 22-a reuniuni a Comisiei parlamentare de stabilizare și de asociere UE-Muntenegru, care a avut loc la 31 octombrie și 1 noiembrie 2024,

– având în vedere aderarea Muntenegrului la NATO la 5 iunie 2017,

– având în vedere Raportul special 01/2022 al Curții de Conturi Europene din 10 ianuarie 2022 intitulat „Sprijinul UE pentru supremația legii în Balcanii de Vest: în pofida eforturilor, persistă probleme fundamentale”,

– având în vedere Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), ratificată de Muntenegru în 2013, precum și recomandările Comisiei privind egalitatea de gen și combaterea violenței de gen,

– având în vedere raportul referitor la clasamentul mondial al libertății presei publicat anual de organizația Reporteri fără Frontiere,

– având în vedere datele din aprilie 2025 ale Agenției ONU pentru Refugiați (UNHCR) privind situația refugiaților din Ucraina,

– având în vedere recomandarea sa din 23 noiembrie 2022 adresată Consiliului, Comisiei și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate privind noua strategie de extindere a UE[1],

– având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Muntenegru,

– având în vedere rezoluția sa din 29 februarie 2024 referitoare la aprofundarea integrării UE în vederea extinderilor viitoare[2],

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

---

1 JO C 167, 11.5.2023, p. 105.
2 JO C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

– având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe (A10-0093/2025),

A. întrucât extinderea este un instrument esențial de politică externă a UE și o investiție geopolitică strategică în pace, stabilitate, securitate și prosperitate;

B. întrucât noul impuls în favoarea extinderii, generat de realitatea geopolitică în schimbare și de cererile de aderare la UE depuse de diverse țări din Parteneriatul estic, au determinat UE să accelereze eforturile în vederea îndeplinirii angajamentelor sale mult așteptate față de Balcanii de Vest; întrucât viitorul țărilor din Balcanii de Vest este în UE;

C. întrucât fiecare țară este evaluată în funcție de propriile merite în îndeplinirea criteriilor de la Copenhaga, printre care respectarea deplină a democrației, a statului de drept, a bunei guvernanțe și a valorilor fundamentale ale UE, și alinierea la politica externă și de securitate a UE; întrucât punerea în aplicare a reformelor necesare în domeniul „elementelor fundamentale” determină calendarul și progresele înregistrate în procesul de aderare;

D. întrucât Muntenegrul a înregistrat cele mai mari progrese în procesul de aderare, deschizând toate cele 33 de capitole ale acquis-ului UE, din care a închis provizoriu șase capitole, și beneficiază de un important sprijin public în acest sens;

E. întrucât UE este cel mai mare partener comercial, investitor și furnizor de asistență financiară al Muntenegrului;

F. întrucât Muntenegrul este expus unor influențe străine răuvoitoare, unor campanii de dezinformare și altor forme de influență, inclusiv ingerințe electorale, strategii de război hibrid și investiții nefavorabile din partea unor actori din afara UE, în special Rusia și China, care încearcă să influențeze traiectoria politică, economică și strategică a Muntenegrului și să amenințe procesele democratice și integritatea mass-mediei, punând în pericol perspectivele țării de aderare la UE;

G. întrucât, la 8 iunie 2024, la Belgrad a avut loc o „adunare a tuturor sârbilor”, cu participarea unor parlamentari importanți, sub lozinca „un singur popor, o singură adunare”,

Angajamentul de a adera la UE

1. ia act de angajamentul ferm al Muntenegrului față de aderarea la UE și își reafirmă sprijinul deplin pentru viitoarea aderare a țării la UE; salută poziția de lider regional a Muntenegrului în procesul de aderare la UE și sprijinul covârșitor al cetățenilor Muntenegrului și al majorității actorilor politici pentru aderarea la UE în 2028;

2. felicită Muntenegrul pentru progresele deosebite înregistrate în aplicarea reformelor și a măsurilor legate de UE, susținute de un calendar ambițios, și solicită eforturi colective din partea forțelor politice, a societății civile și a cetățenilor; felicită Muntenegrul pentru îndeplinirea criteriilor de referință intermediare pentru capitolele 23 și 24, care continuă să determine ritmul general al negocierilor, și pentru raportul intermediar de evaluare a criteriilor de referință; salută închiderea a încă trei capitole de negociere, totalul ajungând astfel la șase;

3. încurajează toți actorii politici să se concentreze în continuare pe integrarea în UE și pe reformele necesare; subliniază necesitatea stabilității politice, a dedicării și a angajamentului constructiv pentru a ajunge la un consens în interiorul întregului spectru politic cu scopul de a progresa rapid și mai eficient spre închiderea capitolelor suplimentare în 2025, pentru a atinge calendarul ambițios al țării; subliniază că reformele adoptate trebuie puse în aplicare în mod eficace și consecvent pentru a asigura progrese reale și alinierea deplină la legislația UE; solicită consolidarea funcționării instituțiilor de stat și a coordonării între ele pentru a obține stabilitate politică și a promova progresele substanțiale realizate de țară în implementarea reformelor-cheie legate de UE, în special reformele electorale și judiciare și lupta împotriva criminalității organizate și a corupției;

4. subliniază că credibilitatea UE, inclusiv politica sa de extindere în ansamblu, ar fi afectată dacă progresele concrete realizate de anumite țări din Balcanii de Vest nu se traduc în progrese clare pe calea aderării la UE;

5. salută alinierea deplină și susținută a Muntenegrului la politica externă și de securitate comună (PESC) a UE, inclusiv la măsurile restrictive impuse de UE, cum ar fi cele luate în urma războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și cele împotriva atacurilor cibernetice, precum și susținerea de către Muntenegru a ordinii internaționale bazate pe norme la nivelul ONU; încurajează Muntenegrul să consolideze aplicarea măsurilor restrictive și să evite eludarea acestora și să sechestreze bunurile celor sancționați; invită toți reprezentanții guvernului să respecte și să promoveze alinierea la PESC și valorile UE și să se abțină de la orice activități care ar putea amenința calea strategică a Muntenegrului către aderarea la UE și suveranitatea sa; este profund îngrijorat, în acest context, de declarațiile înalților funcționari publici în sprijinul președintelui entității Republica Srpska, Milorad Dodik, care subminează suveranitatea și integritatea teritorială a Bosniei și Herțegovinei; regretă participarea unor parlamentari importanți din Muntenegru la „adunarea tuturor sârbilor” de la Belgrad, precum și sprijinul lor pentru declarația adoptată cu această ocazie care subminează suveranitatea Muntenegrului, a Bosniei și Herțegovinei și a Kosovo;

6. subliniază importanța strategică a aderării Muntenegrului la NATO și salută implicarea activă a Muntenegrului în misiunile și operațiunile aferente politicii de securitate și apărare comune a UE, de exemplu Operațiunea navală Atalanta a UE, în misiunile NATO și în alte misiuni internaționale și multilaterale; salută decizia Consiliului pentru apărare și securitate din Muntenegru de a aproba participarea forțelor sale armate la misiunea de asistență militară a UE în sprijinul Ucrainei și programul NATO de asistență în materie de securitate și formare pentru Ucraina și invită parlamentul muntenegrean să adopte aceste decizii, întărind astfel angajamentul țării față de securitatea colectivă;

7. felicită Muntenegrul pentru sprijinul său umanitar și material acordat Ucrainei și pentru extinderea mecanismului de protecție temporară care acordă persoanelor care fug din Ucraina dreptul de a rămâne în Muntenegru o perioadă de un an; reamintește că Muntenegrul se numără printre țările din Balcanii de Vest care găzduiesc cel mai mare număr de refugiați ucraineni, peste 18 800 de refugiați din Ucraina fiind înregistrați în Muntenegru la 31 ianuarie 2025, potrivit statisticilor UNHCR;

8. rămâne profund îngrijorat de ingerințele străine răuvoitoare, de eforturile de destabilizare, de atacurile cibernetice, de amenințările hibride și de campaniile de dezinformare, inclusiv de încercările de a influența procesele politice și opinia publică din partea unor actori din țări terțe, care discreditează UE și subminează progresul Muntenegrului pe calea către aderare; îndeamnă Muntenegrul să adopte contramăsuri în cooperare mai strânsă cu UE și NATO și printr-o cooperare regională sporită între țările din Balcanii de Vest; constată că instituțiile religioase pot fi utilizate ca instrument de influență externă și condamnă ingerințele nejustificate ale Bisericii ortodoxe sârbe în acest sens; reiterează că este important să se amelioreze capacitatea de reziliență împotriva acțiunilor de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine, inclusiv printr-o mai bună supraveghere a peisajului mediatic, prin campanii de sensibilizare a publicului și prin programe de alfabetizare mediatică; recomandă Muntenegrului să înființeze un grup operativ dedicat amenințărilor hibride;

9. îndeamnă Comisia, Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), Delegația UE în Muntenegru și autoritățile muntenegrene să intensifice comunicarea strategică cu cetățenii muntenegreni despre beneficiile procesului de extindere și ale aderării la UE, precum și despre criteriile concrete de aderare pe care Muntenegru le mai are de îndeplinit pentru a se alinia la cerințele UE; le îndeamnă, de asemenea, să îmbunătățească vizibilitatea UE în țară, inclusiv referitor la proiectele finanțate de UE; cere ca monitorizarea derulată de StratCom să se extindă, astfel încât să concentreze pe riscurile transfrontaliere de dezinformare care au drept țintă țările din Balcanii de Vest și vecinii lor; invită Comisia să sprijine în

continuare eforturile SEAE și ale Grupului operativ Balcanii de Vest cu scopul de a-și extinde activitățile de informare prin creșterea vizibilității în mass-media locală, prin rapoarte de verificare a faptelor și prin parteneriate cu organizațiile societății civile pentru a contracara mai eficient narațiunile false;

10. salută angajamentul reînnoit al parlamentului muntenegrean în Comisia parlamentară de stabilizare și de asociere;

Democrația și domnia legii

11. recunoaște rolul-cheie al parlamentului muntenegrean în procesul de aderare, în special în adoptarea legislației legate de aderare, și subliniază importanța cooperării parlamentare în această privință; reiterează disponibilitatea Parlamentului European de a-și utiliza resursele politice și tehnice pentru a promova agenda de reformă legată de UE, inclusiv prin activități de sprijinire a democrației; ia act cu îngrijorare de reapariția tensiunilor și de polarizarea etnică, care încetinesc procesul de reformă; solicită un dialog constructiv și crearea unui consens la nivelul întregului spectru politic, acordând prioritate calității legislative, și îndeamnă insistent să se găsească soluții prin dialog parlamentar; face apel ca politica identitară să nu deturneze atenția de la agenda UE sau să nu submineze relațiile cu vecinii, garantându-se că Muntenegrul rămâne ferm pe drumul către UE; salută acordul dintre prim-ministrul muntenegrean și liderii opoziției de a solicita un aviz din partea Comisiei de la Veneția cu privire la încetarea mandatului judecătoarei Curții Constituționale, Dragana Đuranović, și la întoarcerea opoziției în parlament;

12. își exprimă îngrijorarea cu privire la încercările de modificare a legii privind cetățenia muntenegreană în parlamentul muntenegrean, care ar putea avea implicații grave și pe termen lung pentru procesele decizionale și identitatea țării, subliniind, în același timp, că orice discuție privind politicile identitare trebuie tratată cu cea mai mare sensibilitate pentru a evita o polarizare suplimentară și ar trebui să vizeze un consens societal larg; încurajează autoritățile din Muntenegru să se consulte și să se coordoneze cu UE în legătură cu orice posibile modificări ale legii privind cetățenia și subliniază importanța obținerii unui consens pe această temă de o însemnătate crucială pentru identitatea și independența Muntenegrului;

13. încurajează cu tărie parlamentul muntenegrean să organizeze consultări publice incluzive și transparente și să aibă o colaborare periodică și semnificativă cu societatea civilă în procesul decizional, încă dintr-un stadiu incipient al procesului legislativ, în special pentru legislația-cheie în procesul de reformă al UE; încurajează un rol mai activ al Clubului femeilor din parlamentul muntenegrean;

14. invită Muntenegrul să își alinieze pe deplin cadrul juridic electoral la standardele UE, în special în ceea ce privește armonizarea legislației

electorale, restricțiile privind drepturile de vot și de candidatură, transparența, mecanismele de soluționare a litigiilor, supravegherea campaniilor și a mass-mediei și finanțarea partidelor politice și a campaniei electorale, și să pună în aplicare recomandările Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa[1]; îndeamnă Muntenegrul să crească transparența și controlul cheltuielilor partidelor politice și să prevină utilizarea abuzivă a resurselor statului prin alinierea legislației relevante la standardele UE, precum și consolidând asigurarea respectării normelor privind finanțarea de către terți și înăsprind sancțiunile pentru încălcări; subliniază rolul Agenției pentru prevenirea corupției (APC) în acest sens și solicită o cooperare sporită între APC și autoritățile de informații financiare pentru a detecta și a preveni influența străină în campaniile politice; solicită, de asemenea, Muntenegrului să pună în aplicare recomandările Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW) privind paritatea de gen pe listele electorale;

15. invită din nou autoritățile muntenegrene să stabilească o zi unică a alegerilor municipale la nivel național, așa cum prevede Legea privind autonomia locală, pentru a îmbunătăți eficiența guvernanței, a reduce tensiunile politice și a consolida stabilitatea și eficacitatea instituțiilor locale și de stat centrale; reamintește că plata viitoare a fondurilor în cadrul Mecanismului de reformă și creștere este condiționată de îndeplinirea acestei reforme, în conformitate cu angajamentele asumate de Muntenegru în agenda sa de reformă, și ar trebui urmărită cu prioritate; salută faptul că, în 2022, alegerile din 14 municipalități au avut loc în aceeași zi; solicită un cadru legislativ solid în acest sens; este preocupat de gestionarea necorespunzătoare a procesului electoral din localitatea Šavnik;

16. invită autoritățile muntenegrene să adopte Legea privind guvernul, care ar trebui să permită îmbunătățirea cadrului de guvernanță și optimizarea administrației publice;

17. subliniază cât este de important ca funcția publică să fie profesionistă, meritocrată, transparentă și depolitizată; invită Muntenegrul să modifice și să pună în aplicare legislația relevantă pentru a oferi un cadru pentru profesionalizarea, optimizarea și raționalizarea administrației de stat, inclusiv garanții procedurale împotriva deciziilor de numiri și concedieri motivate politic, precum și standarde înalte pentru posturile de conducere; regretă lipsa unor progrese semnificative în adoptarea și punerea efectivă în aplicare a unei astfel de legislații și subliniază că acest lucru permite ca recrutarea în funcții publice să rămână supusă influenței politice;

---

1 https://www.osce.org/odihr/elections/montenegro.

18. se bucură de includerea Muntenegrului în Raportul Comisiei din 2024 privind statul de drept; ia act cu îngrijorare de deficiențele identificate, cum ar fi numirile magistraților și independența parchetului;

19. salută progresele înregistrate în punerea în aplicare a principalelor reforme judiciare, adoptarea unui nou cadru strategic și finalizarea numirilor magistraților mult întârziate; invită Muntenegrul să facă numirile în funcțiile din magistratură de nivel înalt rămase neocupate;

20. îndeamnă Muntenegrul să își alinieze și mai mult cadrul juridic, inclusiv Constituția, în particular privind componența și procesul decizional al Consiliului Judiciar, la legislația și standardele UE privind independența, responsabilitatea, imparțialitatea, integritatea și profesionalismul sistemului judiciar, și să continue depolitizarea numirilor pentru a consolida independența, să pună în aplicare recomandările internaționale aflate în așteptare și să stabilească criterii pentru pensionarea judecătorilor și procurorilor în conformitate cu standardele europene și cu respectarea deplină a Constituției; regretă numărul de cauze nesoluționate și invită Muntenegrul să ia măsuri pentru a reduce durata procedurilor judiciare, în special pentru cazurile grave și de criminalitate organizată, îndeosebi cele de spălare a banilor; recomandă ca Muntenegrul să adopte amendamentele la Constituție în etapa finală a negocierilor de aderare a țării la UE;

21. ia act de măsurile luate în lupta împotriva corupției, inclusiv de noile legi și dispoziții privind protecția avertizorilor de integritate, de crearea unui nou Consiliu național pentru combaterea corupției și de o nouă strategie anticorupție pentru perioada 2024-2028; încurajează Muntenegrul să se alinieze și mai mult la acquis-ul UE și la standardele UE și să dea curs recomandărilor Comisiei, ale Comisiei de la Veneția și ale Grupului de state împotriva corupției (GRECO); încurajează autoritățile muntenegrene să continue să abordeze deficiențele existente în tratarea cazurilor de criminalitate organizată și sechestrarea și confiscarea bunurilor provenite din săvârșirea de infracțiuni;

22. îndeamnă Muntenegrul să intensifice răspunsul justiției penale la corupția la nivel înalt, inclusiv prin consolidarea aplicării eficiente a legislației penale existente și impunerea de sancțiuni eficiente și disuasive, precum și să creeze condițiile pentru ca instituțiile judiciare și organismele independente care tratează cazurile de corupție să funcționeze eficient, fără influențe politice;

23. ia act de activitatea Agenției pentru prevenirea corupției și solicită ca aceasta să primească fonduri suficiente și să fie depolitizată; se așteaptă ca Agenția să obțină rezultate tangibile și să acționeze în mod neselectiv pentru a-și consolida integritatea și autoritatea în

îndeplinirea cu eficacitate a competențelor sale; solicită un cadru mai solid de prevenire a corupției;

24. îndeamnă Muntenegrul să își alinieze legislația privind armele la legislația UE și la standardele internaționale, în special în ceea ce privește standardele tehnice pentru marcarea armelor de foc, procedurile de dezactivare și reglementările privind armele de alarmă și de semnalizare, precum și să instituie un sistem standardizat și eficace de colectare a datelor și de raportare pentru armele de foc; se declară consternat de atacul cu arme de foc asupra mulțimii din Cetinje și transmite condoleanțe familiilor victimelor; își exprimă îngrijorarea cu privire la exploatarea acestei tragedii în scopul dezinformării și polarizării etnice; îndeamnă Muntenegrul să-și îmbunătățească comunicarea în situații de criză pentru a combate dezinformarea și a garanta că mass-media informează în mod responsabil în urma incidentelor violente; solicită acțiuni sistematice în domenii precum securitatea, starea de bine psihică și transparența instituțională, educația civică și sensibilizarea publicului, inițiative de informare și educație privind pericolele și riscurile armelor de foc, în acord cu așteptările cetățenilor și nevoile societății;

25. invită Muntenegrul să își alinieze de urgență și în totalitate politica în domeniul vizelor la cea a UE, în special în relație cu țările care prezintă riscuri în materie de migrație ilegală sau de securitate; este îngrijorat că, contrar așteptărilor, alte două țări au fost adăugate la regimul de călătorii fără viză și că deținătorii de pașapoarte rusești și bieloruse continuă să beneficieze de un regim de călătorii fără viză; ia act de faptul că armonizarea politicii în domeniul vizelor este prevăzută, de asemenea, în agenda de reformă a Muntenegrului în cadrul Mecanismului de reformă și creștere;

26. salută cooperarea în curs dintre Muntenegru și Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex), Europol, Eurojust și Agenția Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii (CEPOL) și subliniază importanța acestei cooperări în combaterea criminalității transfrontaliere, inclusiv a traficului de arme, droguri și ființe umane, precum și în combaterea terorismului și a extremismului; salută intrarea în vigoare, la 1 iulie 2023, a acordului actualizat privind cooperarea operațională cu Frontex în domeniul gestionării frontierelor și încurajează continuarea cooperării dintre Muntenegru și Frontex pentru a consolida gestionarea frontierelor, a sprijini procedurile de azil, a combate introducerea ilegală de migranți și a îmbunătăți readmisia;

Libertățile fundamentale și drepturile omului

27. regretă că grupurile cele mai vulnerabile din societate se confruntă în continuare cu discriminări; invită Muntenegrul să adopte o nouă lege și strategii relevante împotriva discriminării, printr-un proces incluziv, transparent și semnificativ, care să implice în mod activ

persoanele cele mai afectate, pentru a îmbunătăți accesul grupurilor vulnerabile la drepturile care li se cuvin; subliniază că respectarea drepturilor tuturor minorităților naționale face parte integrantă din acquis-ul UE; solicită o mai bună punere în aplicare pentru a asigura egalitatea tuturor grupurilor etnice, religioase și sociale, astfel încât să li se garanteze drepturi și oportunități egale și să poată participa pe deplin și efectiv la viața socială, politică și economică;

28. admiră identitatea multietnică a Muntenegrului și face apel la o mai bună promovare și respectare a limbilor, a patrimoniului cultural și a tradițiilor comunităților locale și ale minorităților naționale, deoarece aceasta este strâns legată de perspectiva europeană a Muntenegrului;

29. reliefează identitatea multietnică a Golfului Kotor; subliniază că perspectiva europeană a Muntenegrului este strâns împletită cu protecția minorităților și a patrimoniului lor cultural; invită autoritățile muntenegrene să cultive natura multietnică a statului, inclusiv tradițiile și patrimoniul cultural ale comunității croate din Golful Kotor;

30. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la siturile de patrimoniu aflate în pericol în Muntenegru, cum ar fi Golful Kotor și Sveti Stefan; subliniază că Sveti Stefan, împreună cu Parcul Miločer, a fost inclus printre „cele mai amenințate 7 situri de patrimoniu din Europa” în 2023;

31. invită autoritățile muntenegrene să abordeze condițiile dificile de viață ale romilor din Muntenegru și discriminarea cu care se confruntă și solicită mai multe măsuri pentru promovarea înțelegerii interculturale în școli; invită autoritățile muntenegrene să ia, de asemenea, măsuri pentru a îmbunătăți climatul de incluziune socială a persoanelor LGBTI;

32. salută faptul că Muntenegru și-a aliniat cadrul legislativ și instituțional la acquis-ul UE și la standardele internaționale privind drepturile omului, legate de respectarea Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și a protocoalelor sale opționale; îndeamnă autoritățile să remedieze deficiențele existente în punerea în aplicare, și anume în domeniul tragerii la răspundere și al monitorizării;

33. solicită punerea în aplicare efectivă a unor strategii pentru a promova drepturile persoanelor cu dizabilități în toate sectoarele și politicile;

34. condamnă toate discursurile de incitare la ură, inclusiv discursurile de incitare la ură online și pe criterii de gen, precum și infracțiunile motivate de ură; salută incriminarea rasismului și a discursurilor de incitare la ură;

35. evidențiază că trebuie consolidate mecanismele instituționale pentru egalitatea de gen; invită autoritățile muntenegrene să abordeze diferența de remunerare între femei și bărbați, să îmbunătățească participarea femeilor la procesul decizional – atât în domeniul public, în special în administrația publică, cât și în sectorul judiciar și de securitate, precum și în mediul de afaceri – să asigure o participare politică mai amplă a femeilor, să introducă integrarea dimensiunii de gen în buget, să combată stereotipurile de gen și să facă mai multe eforturi de a combate discriminarea împotriva femeilor, mai ales în zonele rurale; salută eforturile recente menite să stimuleze reprezentarea femeilor în știință, tehnologie, inginerie și matematică (STIM) și încurajează continuarea eforturilor în sectoarele tehnologice;

36. este profund îngrijorat de incidența ridicată a violenței de gen, inclusiv a violenței domestice și a femicidului; invită Muntenegrul să alinieze complet definițiile violenței de gen și ale violenței domestice la Convenția de la Istanbul și la recomandările organismelor internaționale, să instituie mecanisme eficace de protecție și prevenție și centre de sprijin și să asigure măsuri judiciare eficace pentru victimele violenței domestice și sexuale, precum și o politică penală mai consistentă împotriva autorilor infracțiunilor; solicită colectarea de date defalcate privind violența de gen și disparitățile de gen pentru a îmbunătăți răspunsurile politice;

37. regretă că proiectul de lege privind recunoașterea juridică a genului nu a fost adoptat în 2024, deși este o măsură din programul de aderare a Muntenegrului la UE; îndeamnă Muntenegrul să adopte legea fără întârziere;

38. salută noile legi din Muntenegru privind mass-media și strategia sa pentru politica în domeniul mass-mediei, menite să consolideze cadrul juridic pentru a proteja efectiv jurnaliștii și alți lucrători din mass-media; insistă asupra unei politici de toleranță zero față de presiunea asupra jurnaliștilor, hărțuirea acestora sau violența împotriva lor, în special de către personalități publice; evidențiază că este nevoie să se efectueze investigații eficiente și să se urmărească penal toate cazurile de discursuri de incitare la ură, toate campaniile de denigrare și toate acțiunile strategice în justiție împotriva jurnaliștilor, precum și să se monitorizeze cazurile din trecut; evidențiază că trebuie garantate drepturile jurnaliștilor de a avea acces la informații și de a păstra o poziție critică; constată o îmbunătățire semnificativă a libertății presei în Muntenegru, după cum arată progresul din clasamentul mondial al libertății presei;

39. își exprimă îngrijorarea legată de cazurile în care jurnaliștii, cadrele universitare și organizațiile societății civile s-au confruntat cu presiuni pentru că și-au exercitat libertatea de exprimare, inclusiv de cazurile în care poliția a inițiat anchete împotriva lor; este preocupat

de utilizarea acțiunilor strategice în justiție împotriva mobilizării publice (SLAPP) pentru a viza jurnaliști;

40. regretă nivelul ridicat predominant de polarizare din presă și vulnerabilitatea acesteia la interese politice și influențe străine, precum și campaniile de dezinformare străine și interne care propagă discursuri etno-naționaliste ce influențează negativ procesele democratice din țară și periclitează perspectiva europeană a Muntenegrului; invită Muntenegrul să dezvolte în continuare programe îmbunătățite de alfabetizare mediatică și să le includă ca materii de bază în educație; invită autoritățile muntenegrene să asigure independența editorială, instituțională și financiară a serviciului public de radiodifuziune RTCG, precum și legalitatea numirii conducerii sale și respectarea deplină a hotărârilor judecătorești privind RTCG; reamintește că acesta trebuie să respecte legea și cele mai înalte standarde de răspundere și integritate; regretă că independența mass-mediei publice este slăbită și subminată; invită toate entitățile din presă să respecte cerințele legale privind transparența finanțării publice;

41. salută publicarea rezultatelor recensământului populației din 2023; invită autoritățile să evite orice politizare a procesului; încurajează părțile interesate să utilizeze aceste rezultate în mod nediscriminatoriu;

42. salută societatea civilă efervescentă și constructivă din Muntenegru și subliniază că aceasta este importantă în stimularea democrației și a pluralismului și în promovarea bunei guvernanțe și a progresului social; își exprimă îngrijorarea cu privire la restrângerea spațiului de acțiune al organizațiilor societății civile cu o poziție critică și condamnă toate campaniile de denigrare, intimidările și atacurile împotriva organizațiilor societății civile, în special de către personalități politice în contextul propunerilor unei „legi privind agenții străini”; constată că astfel de legi au potențialul de a periclita libertățile fundamentale și funcționarea societății civile și sunt incompatibile cu valorile și standardele UE; solicită un cadru juridic favorabil și criterii de selecție clare și echitabile în domeniul finanțării publice; solicită Consiliului pentru cooperare între guvern și organizații neguvernamentale să își reia activitatea; evidențiază că este importantă construirea unor relații de colaborare și consultarea reală a societății civile pe marginea proiectelor legislative încă dintr-un stadiu incipient;

Reconcilierea, relațiile de bună vecinătate și cooperarea regională

43. reamintește că relațiile de bună vecinătate și cooperarea regională sunt elemente esențiale ale procesului de extindere; felicită Muntenegrul pentru implicarea activă în inițiativele de cooperare regională; reamintește că relațiile de bună vecinătate sunt esențiale pentru înregistrarea de progrese în procesul de aderare;

44. regretă că capitolul 31 nu a putut fi închis în decembrie 2024; invită toate părțile implicate să găsească soluții la problemele bilaterale nesoluționate într-un mod constructiv și în spiritul unei bune vecinătăți și să acorde prioritate intereselor viitoare ale cetățenilor din Balcanii de Vest; reamintește că ar trebui evitată instrumentarea disputelor bilaterale și regionale nesoluționate pentru a bloca procesul de aderare al țărilor candidate; salută consultările bilaterale dintre Republica Croația și Muntenegru cu privire la statutul chestiunilor bilaterale nesoluționate; încurajează autoritățile să continue măsurile de întărire a încrederii;

45. ia act de modificările aduse de Muntenegru Codului de procedură penală pentru a aborda obstacolele juridice și practice din calea anchetării, urmăririi penale, judecării și pedepsirii efective a crimelor de război în conformitate cu recomandările relevante; invită Muntenegrul să aplice o abordare proactivă în tratarea cazurilor de crime de război, în conformitate cu dreptul și standardele internaționale, să identifice, să urmărească penal și să pedepsească autorii și glorificarea crimelor de război și să asigure accesul la justiție, înfăptuirea actului de justiție, reparații și despăgubiri pentru victime și să clarifice soarta persoanelor dispărute; invită Muntenegrul să aloce resurse suficiente procurorilor și instanțelor specializate și să investigheze în mod proactiv toate acuzațiile de crime de război și să examineze aspectele legate de responsabilitatea în caz de ordin direct, precum și să revizuiască cazurile anterioare care nu au fost urmărite penal în conformitate cu dreptul internațional sau intern; solicită o cooperare regională în anchetarea și urmărirea penală a indivizilor puși sub acuzare pentru crime de război; recunoaște că abordarea acestor probleme și protejarea faptelor stabilite în instanțe reprezintă un fundament important pentru încredere, valori democratice, reconciliere și consolidarea relațiilor bilaterale cu țările învecinate și încurajează Muntenegrul să își intensifice eforturile;

46. avertizează cu privire la pericolele revizionismului politic, care denaturează faptele istorice în scopuri politice, subminează responsabilitatea și adâncește diviziunile societale; condamnă cu fermitate glorificarea criminalilor de război și negarea publică pe scară largă a sentințelor internaționale pentru crime de război, inclusiv de către autoritățile muntenegrene; consideră că declarația președintelui Jakov Milatović prin care își exprimă regretul privind participarea forțelor muntenegrene la bombardarea orașului Dubrovnik a reprezentat o contribuție valoroasă la pacea și reconcilierea regională;

47. își reiterează sprijinul pentru inițiativa de instituire a Comisiei regionale pentru stabilirea faptelor legate de crimele de război și de alte încălcări grave ale drepturilor omului pe teritoriul fostei Iugoslavii (RECOM);

48. își reiterează apelul de a se deschide arhivele care privesc fostele republici ale Iugoslaviei și de a se permite accesul la dosarele fostelor Servicii Secrete Iugoslave și ale Serviciului Secret al Armatei Poporului Iugoslav pentru a cerceta și ancheta în profunzime crimele din epoca comunistă;

Reformele socioeconomice

49. se bucură de includerea Muntenegrului în mecanismul de plată SEPA, reducând costurile pentru cetățeni și întreprinderi; accentuează că acest lucru deschide oportunități de extindere a întreprinderilor, de creștere a competitivității, de inovare și de îmbunătățire a accesului la investițiile străine directe;

50. consideră binevenit Planul de creștere pentru Balcanii de Vest, care vizează integrarea regiunii în piața unică a UE, promovarea cooperării economice regionale și aprofundarea reformelor legate de UE, și care include Mecanismul de reformă și creștere pentru Balcanii de Vest, în valoare de 6 miliarde EUR; felicită Muntenegrul pentru adoptarea unei agende de reforme și încurajează punerea sa deplină în aplicare; observă că punerea în aplicare a măsurilor de reformă definite în agenda de reforme din planul de creștere al Muntenegrului ar oferi acces la peste 380 de milioane EUR sub formă de granturi și împrumuturi în condiții avantajoase, sub rezerva punerii în aplicare cu succes; subliniază importanța unor consultări incluzive cu părțile interesate, inclusiv cu autoritățile locale și regionale, partenerii sociali și societatea civilă, în etapele de proiectare, punere în aplicare, monitorizare și evaluare;

51. încurajează Muntenegrul să utilizeze optim toate fondurile UE disponibile în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA III), al Planului economic și de investiții pentru Balcanii de Vest, al programului IPARD și al Mecanismului de reformă și creștere pentru Balcanii de Vest, pentru a accelera convergența socioeconomică cu UE, și să își alinieze în continuare legislația privind prevenirea fraudei la cea a UE; reamintește că finanțarea UE se acordă în anumite condiții, ea putând fi modificată sau suspendată în cazul unui regres semnificativ sau al unei lipse persistente de progrese în elementele fundamentale;

52. invită UE și toate țările implicate în procesul de aderare să stabilească un cadru de cooperare efectivă între Parchetul European (EPPO) și țările candidate la aderare, cu scopul de a înlesni cooperarea strânsă și urmărirea penală a utilizării abuzive a fondurilor UE, inclusiv prin detașarea unor responsabili naționali de legătură la EPPO; încurajează Muntenegrul să pună în aplicare pe deplin acordurile de lucru cu EPPO; solicită UE să ia măsurile juridice și politice necesare pentru a extinde jurisdicția EPPO la fondurile UE dedicate Muntenegrului ca țară candidată;

53. ia act cu satisfacție de creșterea economică a Muntenegrului; solicită mai multe măsuri pentru a reduce deficitul bugetar și datoria publică și pentru a elimina și mai mult scutirile de impozite indirecte care nu se aliniază la acquis-ul UE; salută eforturile de reducere a acestor vulnerabilități fiscale; reafirmă că trebuie majorate investițiile publice în sistemul de învățământ pentru o dezvoltare socială și economică durabilă;

54. ia act de datoria publică a Muntenegrului față de instituțiile financiare și întreprinderile străine, care poate fi folosită ca instrument de influențare a deciziilor sale, mai ales a celor legate de China și Rusia; salută eforturile de reducere a acestor vulnerabilități și solicită autorităților să reducă și mai mult dependența economică de China și să recurgă în continuare la Planul economic și de investiții pentru Balcanii de Vest, la inițiativa „Global Gateway” a UE și la Mecanismul de reformă și creștere pentru a găsi alternative mai ecologice și mai transparente de finanțare a proiectelor de infrastructură; invită Muntenegrul să îmbunătățească transparența în viitoarele proiecte de infrastructură, să asigure proceduri competitive de ofertare și să evite dependența excesivă de datorii față de creditorii străini;

55. invită autoritățile muntenegrene să ia măsuri de combatere a depopulării și a emigrării, în special prin investiții în domeniile educației și îngrijirii sănătății îndeosebi în nordul țării, precum și prin descentralizare, prin investiții în orașele de dimensiuni medii;

56. încurajează autoritățile muntenegrene să stimuleze transformarea digitală și să aplice politici privind piața forței de muncă bazate pe dovezi pentru a aborda rata constant ridicată a șomajului, în special în rândul femeilor și al tinerilor, consolidând în același timp capacitatea instituțională și cadrul de politică digitală subiacent, și să pună în aplicare în mod eficace Garanția pentru tineret și noua strategie pentru tineret; îndeamnă autoritățile să se ocupe de exodul creierelor în regim de urgență; încurajează elaborarea unor măsuri preventive și a unor stimulente specifice pentru legalizarea întreprinderilor și a angajaților informali, deoarece sectorul informal de mari dimensiuni continuă să împiedice dezvoltarea economică și socială în Muntenegru;

57. salută apelurile la integrarea promptă a tuturor țărilor din Balcanii de Vest în piața unică digitală a UE înainte de aderarea efectivă la UE, ceea ce ar permite crearea unui mediu sigur din punct de vedere digital;

58. solicită o mai mare transparență în achizițiile publice, în special în ceea ce privește procedurile prin acorduri interguvernamentale, precum și respectarea deplină a normelor și principiilor UE; invită Muntenegrul să reducă numărul de proceduri de achiziții publice fără anunțuri; își exprimă îngrijorarea cu privire la sarcina financiară

și lipsa de transparență legate de construcția autostrăzii Bar-Boljare, finanțată printr-un împrumut chinez; accentuează că secretul aferent acordurilor de împrumut și contractelor de construcție ridică probleme legate de responsabilitate;

59. își exprimă îngrijorarea cu privire la orice acorduri sau proiecte care eludează normele privind achizițiile publice, obligațiile de transparență și cerințele de consultare publică, prevăzute în legislația națională și în standardele UE; invită guvernul Muntenegrului să asigure respectarea deplină a principiilor transparenței, responsabilității, procesului decizional incluziv și statului de drept în toate inițiativele privind infrastructura publică și dezvoltarea;

Energie, mediu, biodiversitate și conectivitate

60. îndeamnă Muntenegrul să promoveze tranziția verde, cu ajutorul fondurilor UE, să își îmbunătățească cadrul instituțional și de reglementare și să consolideze reziliența energetică adoptând și punând în sfârșit în aplicare mult așteptatul plan național privind energia și clima, prin adoptarea legislației privind eficiența energetică și prin integrarea în continuare pe piețele energetice ale UE; solicită ca toate proiectele noi ce țin de tranziția verde să fie implementate în conformitate cu standardele UE privind mediul, ajutoarele de stat și concesiunile;

61. regretă lipsa de progrese în ceea ce privește reformele sectoriale cheie în domeniul politicii transporturilor; invită autoritățile muntenegrene să alinieze dezvoltarea transporturilor din această țară la Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă pentru Balcanii de Vest, concentrându-se asupra căilor ferate, a multimodalității și a reducerii emisiilor de CO_2 și a altor efecte asupra mediului, precum și să își pună în aplicare mai departe strategia de dezvoltare a transporturilor și să-și consolideze capacitățile administrative pentru implementarea rețelelor transeuropene de transport;

62. salută reducerea tarifelor de roaming între UE și țările din Balcanii de Vest și invită autoritățile, actorii privați și toate părțile interesate să ia toate măsurile necesare pentru a atinge obiectivul de a aduce tarifele pentru serviciile de date în roaming aproape de prețurile interne până în 2028; salută intrarea în vigoare a primei faze de punere în aplicare a foii de parcurs privind roamingul între Balcanii de Vest și UE;

63. încurajează adoptarea unor strategii sectoriale pentru gestionarea deșeurilor, calitatea aerului și a apei, protecția naturii și schimbările climatice, asigurând planificarea strategică a investițiilor; ia act de lipsa progreselor și de creșterea costurilor aferente în ceea ce privește construirea unor stații esențiale de tratare a apelor

reziduale pentru a preveni deversarea apelor uzate în râuri și în mare în șapte municipalități;

°

° °

64. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintei Comisiei / Înaltei Reprezentante a Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, comisarei pentru extindere, comisarei pentru Mediterana, guvernelor și parlamentelor statelor membre, precum și președintelui, guvernului și parlamentului muntenegrean și de a o traduce și publica în limba muntenegreană.